

Mák-Papaver somniferum csávázatlan

Ajánlás: gyógynövény/ zöldugar

AKG: AKG

Csávázás: csávázatlan

Életciklus: 1 év

Norma: 1 kg/ha

Státusz: Rendelhető

Vetésidő: tavasz

A mák (Papaver somniferum) hazánkban régóta termesztett, nagy hagyományokkal rendelkező olajos és fűszernövény, amely kiemelt szerepet tölt be az élelmiszer-iparban, a sütőiparban és a gasztronómiában. Vetőmagja magas olajtartalmú, kiváló beltartalmi értékekkel rendelkező termés, amely iránt stabil piaci kereslet mutatkozik.

A mák kerti körülmények között szinte egész Magyarország területén termeszthető, de nagyüzemi termesztésében kerüljük a szélsőségesen laza vagy szikes, illetve túl kötött, cserepesedésre hajlamos talajokat. A mákvetés sikerességét a talajelőkészítés határozza meg. A mák sikeresen termeszthető forgatásos és forgatás nélküli rendszerekben is. A sikeres kelés érdekében kellően tömör, ülepedett, aprómorzás magágyat kell létrehoznunk. Szükség esetén vetés előtt és után még hengerezéssel tömöríthető a talaj.

Érdemes 5 éves vetésciklust tartani a máknál(ez időn belül ne kerüljön vissza a ugyanarra a területre).

Botanikai és agronómiai jellemzők

A mák a mákfélék (Papaveraceae) családjába tartozó, egyéves lágyszárú növény. Gyökérzete karógyökér, ezért jó szerkezetű, mélyrétegű talajokat igényel. Szára felálló, virágai nagyok és látványosak, színe fajtától függően fehér, rózsaszín vagy lila árnyalatú. Termése toktermés, amely a betakarításkor jelentős mennyiségű apró magot tartalmaz.

Talaj- és klímaigény

A mák mérsékelt égövi növény, amely jól alkalmazkodik a magyarországi termesztési viszonyokhoz. Legjobban a jó vízgazdálkodású, közép-kötött, tápanyagban gazdag talajokon fejlődik. Kifejezetten érzékeny a talaj tömörödésére és a vízállásra. Vetése általában kora tavasszal történik, amikor a talaj már művelhető, de még megfelelő a nedvességtartalma.

Tápanyag- és termesztéstechnológia

A mák kiegyensúlyozott nitrogén-, foszfor- és káliumellátást igényel, túlzott nitrogénadagolás esetén azonban megdőlésre hajlamos. Apró magja miatt a pontos, sekély vetés kiemelten fontos, finom magágy kialakítása javasolt. A kezdeti fejlődési szakaszban gyomelnyomó képessége gyenge, ezért a gyommentes környezet biztosítása kulcsfontosságú.

A tavaszi mák (*Papaver somniferum* L.) termesztése precíz agrotechnológiát igényel, mivel apró magja és lassú kezdeti fejlődése érzékennyé teszi a környezeti és technológiai hibákra. Legjobb előveteményei a jól trágyázott kapások és kalászosok. A mák középkött, jó vízgazdálkodású, gyommentes talajokon ad stabil termést, a savanyú vagy erősen kötött talajokat kerülni kell.

A talajelőkészítés célja az aprómorzsás, egyenletes magágy kialakítása. Őszi alapművelés után tavasszal sekély magágykészítés javasolt, kerülve a talajtömörítést. A vetés ideje március eleje-közepe, amikor a talaj hőmérséklete eléri a 4-5 °C-ot. A vetésmélység 1-2 cm, sortávolság 24-36 cm, javasolt vetőmag norma 1 kg/ha.

A tápanyagellátás során a túlzott nitrogénadagolás kerülendő, mivel megdőlést és betegségekre való fogékonyságot okozhat. Átlagos körülmények között 40-60 kg/ha N, 60-80 kg/ha P₂O₅ és 80-100 kg/ha K₂O hatóanyag kijuttatása indokolt, talajvizsgálati eredmények alapján pontosítva. A mák különösen érzékeny a cink- és bórhiányra.

A gyomszabályozás kulcskérdés: a korai fejlődési szakaszban gyenge a kompetíciós képessége. Preemergens gyomirtás javasolt, mechanikai gyomirtás csak korlátozottan alkalmazható. A legfontosabb kórokozók közé tartozik a mákperonoszpóra és a máktokrothadás, kártevők közül a mákormányos és levéltetvek okozhatnak gondot.

A betakarítás akkor időszerű, amikor a tokok barnulnak, a mag zörög bennük, nedvességtartalmuk 10% alá csökken. A megfelelő időzítés döntően befolyásolja a termés minőségét és mennyiségét.

Betakarítását zörgős tok állapotban kezdetjük. A magot kifejtjük és szárítás után hűvös helyen tároljuk.

Felhasználás és gazdasági jelentőség

A mák magja élelmiszeripari alapanyag, elsősorban sütőipari és cukrászati célra használják, de értékes mákolaj is előállítható belőle. A termesztése jó kiegészítője lehet a vetésforgónak, megfelelő technológia mellett jövedelmező kultúra.

Vetőmag választás - miért fontos?

A minőségi, ellenőrzött mák vetőmag alapfeltétele az egyöntetű kelésnek, a megfelelő állománysűrűségnek és a stabil terméshozamnak. A Primag kínálatában szereplő vetőmagok megbízható forrásból származnak, megfelelnek a hatályos előírásoknak, és biztonságos alapot nyújtanak a sikeres termesztéshez.

Mák vetőmag választásakor a fajta tulajdonságain túl mindig vegyük figyelembe a termesztési célt, a talajadottságokat és a rendelkezésre álló technológiát.

NÉBIH - Étkezési-és ipari mák termesztési és forgalomba hozatali szabályok

A kábítószer előállítására alkalmas növények termesztésének, forgalmazásának és felhasználásának rendjének szabályozását a [162/2003. \(X. 16.\) Korm. rendelet \(a továbbiakban: Rendelet\)](#) tartalmazza.

Az étkezési mák kereskedelmi céllal történő termesztése esetén területnagyságtól függetlenül a termeszto köteles a föld fekvése szerinti illetékes megyei kormányhivatal földművelésügyi feladatkörében eljáró megyeszékhely szerinti járási hivatal (a továbbiakban: megyeszékhely szerinti járási hivatal) részére a rendeletben szabályozott adatokról bejelentést tenni.

Ipari mák termesztése kizárólag a külön jogszabály szerint az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (a továbbiakban: OGYÉI) által kiadott tevékenységi engedéllyel, valamint évenként megújítandó eseti termesztési engedéllyel (a továbbiakban: eseti termesztési engedély) rendelkező gazdálkodó szervezettel (a továbbiakban: termeszto) megkötött szerződés alapján végezhető.

A termeszto köteles a Nébih által rendszeresített, és a Nébih honlapján közzétett formanyomtatvány szerinti nyilvántartást vezetni.

A termeszto jelentési kötelezettségének időpontjai:

- őszi vetésű ipari/ étkezési mák esetében a vetési évben november 30-ig
- tavaszi vetésű ipari/étkezési mák esetében a vetési évben április 30-ig

A termőterület szerinti illetékes megyei kormányhivatal földművelésügyi feladatkörében eljáró megyeszékhely szerinti járási hivatala felé történő kötelező adatszolgáltatás a formanyomtatványon szereplő adatokra terjed ki.

A termeszto köteles a vetőmaggal kapcsolatos számlák másolatát a megyeszékhely szerinti járási hivatalnak a bejelentéssel egyidejűleg megküldeni.

A termeszto/termeszto köteles őszi vetésű étkezési/ipari mák kipusztulása esetén a föld fekvése szerinti illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatalnak a vetést követő év április 30-ig bejelenteni a kipusztulással érintett terület azonosítóit (település neve, földrészlet helyrajzi száma, alrészlet megjelölése, fizikai blokk és parcella azonosító), nagyságát, valamint a kipusztult állomány fajtáját.

A termeszto köteles továbbá minden, az általános termesztési gyakorlattól eltérő különleges esetet, így különösen a zöld tok megkarcolását, a tokok károsítását, lopását a rendőrségnek, valamint a termesztovel szerződésben álló termesztonek haladéktalanul írásban bejelenteni. Az ügyészség a nyomozás eredményéről értesíti a megyeszékhely szerinti járási hivatalt, valamint az OGYÉI-t.

A betakarítást követően a termeszto köteles az illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal felé bejelenteni a mákszalma és a betakarított mákmag mennyiségét. A mákszalma megsemmisítéséről a termesztonek nyilvántartást kell vezetni.

Az illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal a termeszto költségére elrendelheti az étkezési máktábla talajba forgatással történő megsemmisítését, amennyiben az étkezési mák termesztése a rendelet alapján bejelentési kötelezettség alá tartozik és a termeszto a bejelentési kötelezettségének határidőre nem tett eleget, illetve azt legkésőbb a mák virágzásának befejezését megelőző tizenöt napig nem pótolta, vagy a termeszto valótlan adatokat jelentett be.

Az étkezési mák termesztonek a bejelentésről valamint a bejelentett mákmag mennyiségéről a megyeszékhely szerinti járási hivatal igazolást állít ki. Az étkezési mák kizárólag ezen igazolás birtokában hozható forgalomba. A termeszto köteles az étkezési mákot továbbforgalmazó személynek az igazolást bemutatni. Az igazolás számát az étkezési mák forgalomba hozatala során a kereskedelmi dokumentumoknak tartalmaznia kell.

A megyeszékhely szerinti járási hivatal, valamint a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósága ellenőrzi a forgalomba hozott étkezési mák igazolásának meglétét. Amennyiben a termeszto igazolás nélkül hozza forgalomba az étkezési mákot, a

megyeszékhely szerinti járási hivatal vagy az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság az étkezési mákot lefoglalja és elrendeli a termeszto költségén való megsemmisítését.

A bejelentéshez szükséges formanyomtatványok letölthetőek a linkre kattintva:

- [Adatszolgáltatási nyomtatvány](#)
- [Étkezési mák termeszto részére igazolás](#)
- [Jegyzőkönyv étkezési mák termeszto ellenőrzéshez](#)
- [Ügyfélértékoztató az ellenőrzésről](#)

További információért forduljon az illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatalhoz.

PRIMAG
— 1991 —